

НЕВРОЛОГІЧНА ПАТОЛОГІЯ У ПРАЦІВНИКІВ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА. ШЛЯХИ ПРОФІЛАКТИКИ ТА ЗНИЖЕННЯ ЗАХВОРЮВАНОСТІ

Чиняк О. С., Коленко О. І.

Сумський державний університет, кафедра нейрохірургії та неврології

Питання охорони здоров'я працюючого населення – одна з найважливіших проблем медицини праці і охорони здоров'я. За останні роки в Україні відмічається збільшення росту захворювань нервової системи, особливо серед населення працездатного віку. Захворювання нервової системи займають четверте місце серед професійних захворювань

Серед неврологічних захворювань провідне місце займають вібраційна хвороба (ВХ), дисциркуляторна енцефалопатія (ДЕ), остеохондроз хребта (зокрема ураження корінців попереково-крижового і шийного відділів), хвороби периферичної нервової системи. Це обумовлено впливом комплексу несприятливих чинників робочого середовища та трудового процесу на працівника машинобудівного підприємства.

Шляхами профілактики і зниження захворюваності є рання діагностика та своєчасна профілактика, яка дозволить зберегти висококваліфікованих, досвідчених фахівців.

Важливу роль відводиться періодичним медичним оглядам, метою яких є: своєчасне виявлення ранніх ознак загальних та виробничо-обумовлених захворювань, динамічне спостереження за станом здоров'я працівників в умовах дії шкідливих та небезпечних виробничих факторів та трудового процесу.

Основною метою дослідження є визначення та аналіз факторів, які впливають на робочих машинобудівного підприємства, вивчення сучасних методів профілактики та заходів щодо зниження професійної захворюваності.

Дослідження проводилось на базі МСЧ СМКЛ № 4, відділення профілактичних оглядів. Всього було обстежено 6866 працівників, з них 3177 – особи зі стажем роботи понад 10 років, 512 – осіб пенсійного віку, 1688 – жінки. Для даного дослідження використовувались спеціальні розроблені форми, які заповнювались на кожного робітника окремо.

Під час виконання наукової роботи було визначено, що найбільш поширеними факторами, які впливають на працівника машинобудівного підприємства являються: вібрація, великі фізичні перевантаження, вимушене та фіксоване положення тіла з постійним навантаженням на різні відділи хребта, несприятливі мікрокліматичні та травмувальні чинники.

Для уточнення особливостей стану здоров'я та змін нервової системи працівників під впливом комплексу факторів виробничого середовища було проведено поглиблене обстеження 250 працівників підприємства 100 котельників (1-ша група) 70 ковалів (2-га група) та 80 кранівників (3-я група). Вік обстежених котельників коливався від 22 до 62 років, складаючи у середньому $45,3 \pm 0,8$ років. Стаж роботи варіював від 2 до 38 років (у середньому $19,6 \pm 0,7$ років). У групі ковалів вік варіював від 24 до 58 років (у середньому $43,4 \pm 0,6$), стаж роботи складав від 3 до 35 років (у середньому $17,7 \pm 0,7$ років). У групі кранівників вік варіював від 21 до 59 років (у середньому $42,5 \pm 0,2$), стаж роботи складав від 1 до 30 років (у середньому $17,2 \pm 0,5$ років).

В першій групі (котельників) стаж роботи складав до 10 років – 23 %, більше 10 років – 77 %; у другій групі (ковалів) стаж роботи складав до 10 років – 35,7 %, більше 10 років – 64,3 %; у третій групі (кранівників) стаж роботи до 10 років – 42,5 %, більше 10 років – 57,5 %.

За результатами проведення періодичних медичних оглядів робітників, зайнятих в умовах дії шкідливих та небезпечних виробничих факторів виробничого середовища за 2013 рік, показав, що структура неврологічних захворювань в першій групі може бути наведена наступним чином: ангіоневроз верхніх кінцівок – 20 %, остеохондроз попереково-крижового відділу хребта – 12 %, захворювання, викликані порушенням кровопостачання головного мозку – 8 % з них 2 % – наслідки інсульту головного мозку, 1 % – посттравматичні нейропатії серединного і променевого нервів.

У другій групі структура розподілу захворювань має наступний вигляд: остеохондроз попереково-крижового відділу хребта – 14,3 %, ангіоневроз верхніх кінцівок – 8,6 %, остеохондроз шийного відділу хребта – 4,3 %. У третій групі остеохондроз шийного відділу хребта складає 18,7 %, захворювання викликані порушенням кровопостачання головного мозку – 7,5 %, остеохондроз попереково-крижового відділу хребта – 6,2 %.

Кількість працівників на виробничому підприємстві ПАТ ім. Фрунзе у 2013 році за даними (СЕС) складає близько 12 000 осіб. У шкідливих і небезпечних умовах виробничого середовища працюють 6866 робітників що складає 57,2 % від загальної кількості працюючих.

У структурі неврологічних захворювань у працівників машинобудівної промисловості домінуюче положення займають остеохондроз хребта (попереково-крижового та шийного відділів), дисциркуляторна енцефалопатія, ангіоневрози верхніх кінцівок .

Профілактика повинна включати вдосконалену систему заходів, спрямованих на збереження і зміцнення здоров'я працівників. Заходи мають бути комплексними: організаційні, технічні, лікувально-профілактичні, застосування раціонального режиму праці і відпочинку, а також засобів індивідуального і колективного захисту, організація раціонального харчування.